

Управління культури та охорони культурної спадщини
Черкаської обласної державної адміністрації

Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Серія «Черкащини славетні імена»

Невтомний дослідник рідного краю

До 85-річчя від дня народження В. Б. Страшевича

Бібліографічний покажчик

Черкаси 2022

УДК 016:908] (477.46)
Н40

Укладачі : Л. Т. Демченко, О. М. Крамар

Редакторка В. К. Величко

Науковий редактор та автор вступної статті В. М. Мельниченко, кандидат історичних наук, професор, голова Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців України.

Н40 Невтомний дослідник рідного краю : до 85-річчя від дня народження В. Б. Страшевича : бібліогр. покажч. / Управління культури та охорони культурної спадщини Черкас. облдержадмін., Комун. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облради ; [уклад. Л. Т. Демченко, О. М. Крамар]. – Черкаси : ОУНБ ім. Тараса Шевченка, 2021. – 36 с.

Біобібліографічний покажчик присвячено життю та творчості краєзнавця Василя Борисовича Страшевича.

Покажчик містить біографічну довідку про нього, бібліографію праць Василя Борисовича та літератури про нього.

Видання адресоване краєзнавцям, освітянам, працівникам культури, усім, хто цікавиться історією краю.

УДК 016:908] (477.46)

© Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка», 2022

Від укладачів

Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка продовжує розпочату у 2004 році серію видань «Черкащини славетні імена». Біобібліографічний покажчик «Невтомний дослідник рідного краю» приурочений до 85-річчя від дня народження краєзнавця Василя Борисовича Страшевича.

Структурно видання складається зі статті від укладачів, біографії В. Б. Страшевича, нарису кандидата історичних наук В. М. Мельниченка.

Бібліографічна частина покажчика складається з п'яти розділів, які у свою чергу діляться на підрозділи. Описи в них розташовані в логічній послідовності, або у алфавіті персоналій.

Посібник містить бібліографічні описи книг, матеріалів з періодичних видань, які були опубліковані протягом 1975–2019 років.

Бібліографічні описи частково анотовані.

Усі джерела посібника переглянуті *de visu*, крім тих, які відсутні у фонді бібліотеки і позначені астериском (*).

Основними джерелами пошуку літератури були: каталог краєзнавчої літератури, бібліографічні списки в літературних джерелах.

Користування посібником полегшить іменний покажчик та зміст. Іменний покажчик подає відомості про авторів та інших осіб, вказаних у бібліографічному описі, а також згаданих в описі особистостей (персоналій). Номери, що стосуються прізвищ осіб, відображених за ознакою персоналії, наведені в іменному покажчику в круглих дужках.

Бібліографічний опис здійснено за чинними в Україні стандартами.

Бібліографічний посібник стане у нагоді краєзнавцям, освітянам, працівникам культури, усім, хто цікавиться історією краю.

З електронною версією покажчика користувачі можуть ознайомитись на сайті Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка.

Біографія В. Б. Страшевича

Народився **3 лютого 1937 року** у Черкасах в робітничій сім'ї. Закінчив Київський державний інститут фізичної культури (1959), ВПШ при ЦК КПРС (відділ працівників преси, радіо і телебачення, 1976). Працював у Черкасах викладачем педінституту (1959–1960), інструктором-методистом заводу хімічних реактивів (1960–1970), заступником голови облспорткомітету (1970–1981), головою облради СДСТ «Буревісник» (1981–1987), заступником голови облради ВДФСТ профспілок (1987–1988), завідувачем відділу облпрофради (1988–1993), головним консультантом федерації профспілок області (1993–1999) та виконавчим директором федерації футболу області (2000–2015). Як спортсмен, з 1954 р. виступав за збірні команди області, Києва та спорттовариств області з баскетболу, водного поло, гандболу, плавання, лижного спорту та ін. в республіканських і всесоюзних змаганнях.

Член Національної спілки журналістів України (1986). Друкувався з 1954 р. в обласних та республіканських засобах масової інформатії. Краєзнавець. Член Національної спілки краєзнавців України. Лауреат обласної літературно-краєзнавчої премії імені М. О. Максимовича (1999). Почесний краєзнавець України. Стипендіат облдержадміністрації (2006) в номінації «краєзнавство». Учасник міжнародних, національних і обласних науково-практичних конференцій.

Заслужений працівник фізичної культури і спорту України (2004).
Помер 16 грудня 2020 р.

ПАТРІОТ РІДНОГО КРАЮ І УКРАЇНИ

Невблаганний плин часу залишає позаду все, що було, безприс-трасно фіксує події, дати і постаті. Сьогоднішнє стає минулим, від-ходить у тінь і вже належить минулому. Але вічною залишається пам'ять людська про тих, хто своїм життям і вагомими справами зали-шив добру згадку про себе на тій землі, де народився, жив і творив для блага рідного краю і держави.

Серед таких людей чільне місце належить відомому українсь-кому краєзнавцеві Василю Борисовичу Страшевичу (1937–2020). В іс-торію Черкащини він увійшов як невтомний дослідник історії рідного краю, журналіст, спортсмен і організатор фізкультурно-спортивної ро-боти.

Вийшовши з простої робітничої родини, він змалечку пізнав усі труднощі життя свого покоління – його дитинство припало на роки во-енного лихоліття і важкі часи відбудови. Впродовж багатьох років, пе-ребуваючи у гущі спортивного життя краю, В. Б. Страшевич, як ніхто інший, усвідомив важливість фізичної культури і спорту як чинника ро-звитку не тільки фізичних, а й духовних і моральних якостей, передусім молодих людей, формування у них патріотичних почуттів, готовності захищати свою Батьківщину.

Його краєзнавча спадщина – наслідок багаторічної і кропіткої до-слідницько-пошукової роботи. Впродовж десятиліть він робив виписки з газет та літератури, опрацьовував документи, збирав фотографії, за-писував спогади учасників і очевидців спортивного життя області різ-них років, занотовував особисті враження.

Із величезного масиву зібраних матеріалів з часом викристалізо-увалися історико-документальні книги, нариси і статті, які стали спра-вжнім літописом спорту Черкащини. Багато його праць присвячені й ін-шим сторінкам історії краю – відомим землякам, військовій історії, архі-тектурним пам'яткам, повсякденному життю черкащан. Усі вони відзна-чаються насиченістю цікавими і достовірними фактами, широтою тема-тичної палітри і дохідливою мовою викладу. Безумовно, що творча

спадщина В. Б. Страшевича – безцінне джерело для вивчення історії Черкащини.

Василю Борисовичу були притаманні такі риси як товариськість, невимушеність у спілкуванні з людьми, чесне і сумлінне ставлення до своїх обов'язків. Його багаторічна праця поцінована державою. Він – заслужений працівник фізичної культури України, Почесний краєзнавець України, лауреат обласної премії імені Михайла Максимовича, Відзначений знаками «За заслуги перед Черкащиною» і «За заслуги перед містом Черкаси» I ступеня.

Пропонований бібліографічний покажчик містить систематизовано поданий творчий доробок Василя Борисовича Страшевича за усі роки його невтомної праці на краєзнавчій і журналістській ниві. Цим виданням працівники бібліотеки і широка громадськість у такий спосіб відзначає його 85-річчя і вшановує світлу пам'ять патріота рідного краю і України.

Василь Мельниченко,
голова обласної організації Національної
спілки краєзнавців (2001 – 2021), професор,
заслужений працівник культури України

З ІСТОРІЇ м. ЧЕРКАСИ

Хочеться мені, щоб черкасці
знали і любили своє рідне місто...
Про те, чим нам варто пишатися й
що берегти я і пишу.

В. Страшевич

1. Черкаси за межами століть : іст.-краєзнав. нариси
/ В. Б. Страшевич. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2019. – 431 с. : іл. –
Бібліогр.: с. 411–431.

У збірці на основі опрацювання історичних джерел, періодичної літератури, спогадів очевидців, власних спостережень висвітлено різні, в тому числі й маловідомі, або й зовсім невідомі сторінки історії міста XVIII–середини 50-х років XX ст. Подано інформацію про найбільш значимі події в історії міста, акцентована увага на особливостях повсякденного життя містян – найбільш характерних рисах побуту, господарстві та культурних традиціях черкасців.

2. Митницький край : іст.-краєзнав. нарис / Василь Страшевич.
– Черкаси : Вертикаль, 2016. – 259 с. : іл. – Бібліогр.: с. 251–258.

Книга про оболонський район Черкас, головною рисою якого є те, що «звідси місто починалося», з своєрідною історією розвитку та існування, навколишньою аурою, що став батьківщиною багатьох видатних людей країни.

3. Черкаси, яких ми не знаємо : [про минуле м. Черкас (XIII-XIX ст.)] / В. Страшевич // Прес-Центр. – 2007. – 14 берез. (№ 11). – С. 29.

4. Черкаський мортиролог: (про Першотравневий парк): (іст.-краєзнав. нарис з серії «Старі Черкаси») / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2018. – 36 с.: іл. – Бібліогр.: с. 36.

5. У саду міському грає духовий оркестр...: нарис з серії «Старі Черкаси». / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2001. – 18 с.

Історія скверу ім. Б. Хмельницького.

6. Сад Ярової : нарис з серії «Старі Черкаси» / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2001. – 16 с.

Історія Дитячого парку.

7. Легенди Чорного Яру : нарис з серії «Старі Черкаси» / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2001. – 11 с.

8. Легенди Чорного Яру : [про місцевість у м. Черкаси] / з кн. «Черкаси за межами століть» В. Страшевича // Черкас. край. – 2019. – 6 листоп. (№ 48). – С. 7.

9. Народний дім : нариси з серії «Старі Черкаси» / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2001. – 16 с.

Діяльність Народного дому у Черкасах на початку ХХ ст.

10. Народний дім [у Черкасах на початку ХХ ст.] / В. Страшевич // Місто. – 1996. – 12 верес. (№ 37). – С. 9.

11. Школа над Дніпром : нарис з серії «Старі Черкаси» / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2001. – 36 с.

Історія Першої міської гімназії.

12. Черкаський цирк : [іст.-краєзнав.] нарис / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2017. – 27 с. – (Старі Черкаси).

Історія циркового мистецтва в кінці ХІХ–середині ХХ ст.

13. Старовіри Черкас : нарис / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2019. – 43 с. : іл. – Бібліогр.: с. 42–43.

14. Удодів узвіз : [історія Удод. узвозу, колиш. кутка м. Черкаси, назван. на честь старовіра Удода І. І., нині затопл. водами Кременчуц. водосховища] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2020. – 6 трав. (№ 19). – С. 7.

15. «Зібрались якось члени думи» : [Черкас. політех. технікуму – 80 років] / В. Страшевич // Місто. – 1997. – 23 січ. (№ 4). – С. 4.

16. Весняна повінь [у Черкасах ХІХ ст.–1956 р.] : нарис з серії «Старі Черкаси» / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2001. – 6 с.

17. А все починалось з причалу...: нарис з серії «Старі Черкаси» / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2001. – 18 с.

Розвиток водного транспорту у Черкасах.

18. Черкаські переправи : нарис з серії «Старі Черкаси» / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2016. – 25 с. – Бібліогр.: с. 24–25.

19. Залізничний міст у Черкасах будував Євген Патон : [міст через Дніпро. 1912–1941 рр.] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2000. – 21 черв. (№ 47). – С. 8.

20. Міст [Текст] : [історія дерев. мосту через р. Дніпро у Черкасах (1915–1941 рр.)] / Василь Страшевич // Місто. – 2010. – 14 квіт. (№ 16). – С. 8.

Те саме // Місто. – 1996. – 9 лют. (№ 6). – С. 10.

21. Черкаська пожежоніана : [історія пожеж. справи у Черкасах. Кінець XIX–початок XX ст.] / В. Страшевич // Місто. – 1997. – 3 січ. (№ 1). – С. 8.

22. Черкаські вечірнім пароплавом везли овочі до Києва... [Текст] : [овочівництво і садівництво у Черкасах у кінці XVIII – на початку XIX ст.] / Василь Страшевич // Мій сад-город. – 2011. – Серп. (№ 15/16). – С. 19, 24.

23. Черкаський купець пригощав горілкою цілу військову бригаду : [благодійність жителів м. Черкаси у XIX ст.] / В. Страшевич // Місто. – 2001. – 11 січ. (№ 2). – С. 11.

24. Черкаський бренд діда Архипа : [лозомебл. нар. промисел у м. Черкаси у 19-20 ст. та про майстра лозоплетіння А. К. Петрушина] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2020. – 22 лип. (№ 30). – С. 6.

25. Черкаские евреи : ист.-краевед. очерк / Василий Страшевич. – Черкасы : Вертикаль, 2017. – 263 с. : ил. – Библиогр.: с. 253–262.

Нарис, написаний з використанням архівних документів і спогадів очевидців, розповідає про становлення і життя протягом понад століття однієї з найбільших у Черкасах єврейської громади, яка внесла значний вклад в промислово-господарський та культурний розвиток міста у XIX–XXI ст.

26. Черкаські євреї : нарис з серії «Старі Черкаси» / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2001. – 45 с.

27. Черкаські євреї : [XVIII-XX ст.] / В. Страшевич // Місто. – 1998. – 2 лип. (№ 27). – С. 11.

28. Трагічна доля та героїзм черкаських євреїв [в 1941–1945 рр.] / Василь Страшевич // Єврейський світ. – К., 2004. – С. 77-92.

29. Черкаское гетто : [черкас. евреи в годы войны] / В. Страшевич // Вместе – Инэйнем. – 2001. – Июнь (№ 7). – С. 2.

Архітектура міста. Вулиці та майдани

Вулиці черкаські в мареві каштанів,
Зеленню квітує повінь весняна.
А над містом хмари в небі тихо тануть,
І Дніпро широкий серце звеселя.
В. Страшевич

30. Застигла в камені музика старовинного міста: іст.-краєзнав. нарис / Василь Страшевич. – Черкаси : Брама – Україна, 2010. – 163 с.: іл. – Бібліогр.: с. 149–158.

Книга про містобудування і архітектуру Черкас. Це – цікавий путівник по заповідній території міста, його вулицях, майданах і будівлях, що дихають романтикою історичних подій і звершень.

31. Черкаські майдани : іст.-краєзнав. нарис / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2016. – 31 с. : іл. – Бібліогр.: с. 30–31.

32. До проблем збереження архітектурно-містобудівної спадщини старих Черкас [Текст] / В. Б. Страшевич // Черкащина в контексті історії України: матеріали III наук.-краєзн. конф. Черкащини. – Черкаси, 2008. – С. 143–153.

33. Соса П. П. Вулиці Черкас: іст. нарис / П. П. Соса, С. І. Кривенко, В. Б. Страшевич; Черкас. обл. орг. Всеукр. спілки краєзнавців, Держ. архів Черкас. обл., Черкас. обл. краєзнав. музей. – Черкаси : НДІ ТЕХІМ, 1997. – 138 с.: іл.

Назви вулиць, провулків, площ. Історичні нариси про вулиці міста.

34. По черкаській вулиці мали пустити трамвай [у 1914 р.] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2006. – 27 жовт. (№ 80). – С. 12.

35. Ми ходимо вулицями, які назвали вони : [про назви черкас. вулиць у 1897 р.] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2007. – 5 січ. (№ 2). – С. 10.

36. Соса П. Центральна вулиця міста : [бульвар Шевченка] / Соса П., Страшевич В. // Черкаси. – 1994. – 2 груд. (№ 49). – С. 7–8; 1995. – 27 січ. (№ 6) – С. 6.

37. Застигла музика Черкас : [з історії вул. Хрещатик] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2001. – 1 листоп. (№ 18) – С. 8.

38. Соса, П. Черкаський Хрещатик / П. Соса, В. Страшевич // Черкаси. – 1993. – 27 листоп. (№ 61). – С. 8.

39. Соса П. Смілянська [вулиця в Черкасах] / Соса П., Страшевич В. // Черкаси. – 1994. – 12 серп. (№ 33). – С. 8.

40. Соса П. Вулиця О. Дашкевича : [історія черкас. вулиці] / Соса П., Страшевич В. // Черкаси. – 1994. – 9 квіт. – С. 8.

41. Колишня Музикантська : [історія вул. Святотроїцька у Черкасах] / В. Страшевич, П. Соса // Черкаси. – 1995. – 7 квіт. (№ 15). – С. 7.

42. Соса, П. Гоголівська : [історія вул. Гоголя у м. Черкаси] / П. Соса, В. Страшевич // Черкаси. – 1994. – 8 січ. (№ 2). – С. 8.

43. Замковий узвіз [Текст] : [історія вулиці в Черкасах] / Василь Страшевич // Місто. – 2010. – 14 квіт. (№ 16). – С. 8.

44. Замковий узвіз : [історія черкас. вулиці] / П. Соса, В. Страшевич // Місто. – 1996. – 12 квіт. (№ 15). – С. 10.

Будинки Черкас – пам'ятки архітектури та історії

45. Старі Черкаси були містом церков : [історія церков у Черкасах (XVII-XX ст.)] / В. Страшевич // Прес-Центр. – 2005. – 28 груд. (№ 20). – С. 12.

46. Свято-Троїцька церква [у Черкасах. 1671–1956 рр.] / В. Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 7 лист. (№ 20). – С. 8.

47. Троє життів Свято-Троїцької церкви. 3 історії козацької святині у Черкасах / В. Страшевич // Земля Черкаська. – 2006. – 24 листоп. (№ 48). – С. 4.

48. Центральна церква називалась Соборною : [Соборна Свято-Миколаїв. церква. 1693–40-і рр. XX ст.] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2003. – 3 квіт. (№ 7). – С. 8.

49. «Без сумніву, окраса міста...» : [XIX ст. Будинки дит. та юнац. творчості у Черкасах по вул. Смілянська] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 18 лип. (№ 27). – С. 22–23.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 19 верес. (№ 17). – С. 8.

50. Дітище великого реформатора : [будинки на розі вул. Надпільна та Остафія Дашковича, тепер Черкас. політехнікум] / В. Страшевич // Місто. – 2008. – 29 жовт. (№ 44). – С. 14.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 22 лют. (№ 7). – С. 22–23; 29 лют. (№ 8). – С. 22–23.

51. «А хрещений батько мій – то черкаський наш Хрещатик» : [будинки по вул. Хрещатик у Черкасах] / В. Страшевич // Прес-Центр. – 2005. – 9 листоп. (№ 13). – С. 27.

52. Особняк Щербини : [історія та сучас. стан Черкас. Палацу одружень – пам'ятки архітектури] / В. Страшевич // Черкаси. – 2006. – 25 жовт. (№ 44). – С. 5.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 13 черв. (№ 22). – С. 22–23; 20 черв. (№ 23). – С. 22–23.

53. Готель «Слав'янський» : [історія будівлі на розі вулиць Остафія Дашковича і Хрещатик – сучас. «Укрсоцбанк»] / В. Страшевич // Черкаси. – 2006. – 18 жовт. (№ 43). – С. 7.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 20 черв. (№ 11). – С. 8.

54. Перша міністерська гімназія : [будинок по вул. Байди-Вишневецького, 6, нині тут Черкас. музичне училище] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 28 берез. (№ 12). – С. 22–23.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 15 серп. (№ 15). – С. 8.

55. Будинок театру ляльок : [м. Черкаси] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 17 жовт. (№ 40). – С. 8–9.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2003. – 8 трав. (№ 9). – С. 8.

56. Будинок братів Цибульських [теперіш. музей «Кобзаря» в Черкасах по вул. Хрещатик] / В. Страшевич // Черкаси. – 2006. – 11 жовт. (№ 42). – С. 7.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2001. – 13 груд. (№ 21). – С. 8.

57. Перший міський Громадський банк : [історія будівлі, де знаходиться ред. газ. «Черкас. край» на розі вул. Хрещатик та Смілянська] / В. Страшевич // Черкаси. – 2006. – 1 листоп. (№ 45). – С. 7.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 1 серп. (№ 29). – С. 22–23.

58. Будинок Швайгута : нарис з серії «Старі Черкаси» / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2000. – 10 с.

Будинок Швайгута, тепер планетарій. Вулиця Байди-Вишневецького.

59. Будинок Швайгута / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 30 трав. (№ 20). – С. 23; 6 черв. (№ 21). – С. 23.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 5 верес. (№ 16). – С. 8.

60. Тут зустрічаються поїзди : [залізнич. вокзал] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 29 серп. (№ 33). – С. 22–23.

61. Будинок родини Куперштейна : [на розі Замкового узвозу та вул. Гагаріна] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 11 лип. (№ 26). – С. 22–23.

62. Будинок Майбороди : [XIX ст. Тепер – будинок санепідемстанції по бульвару Щевченка] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 25 лип. (№ 28). – С. 22–23.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 21 берез. (№ 5). – С. 8.

63. Застигла музика Черкас : [будинок купців А. Г. Зільбермана та братів Тиверовських, який містився на розі вул. Хрещатик і Байди-Вишневецького] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2001. – 15 листоп. (№ 19). – С. 8.

64. Будинок єврейської гімназії : [10-ті рр. XIX ст., зараз дит. худож. школа по вул. Хрещатик] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 3 жовт. (№ 18). – С. 8.

65. Будинок вчителя : [Будинок вчителя, в якому у 1905–1951 рр. був старообрядницький храм, вул. Хрещатик] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 19 верес. (№ 36). – С. 8–9.

66. Перший двоповерховий : [будинок купця А. Л. Житомирського. XIX ст. Ріг вул. Хрещатик та Байди-Вишневецького] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2003. – 3 лип. (№ 13). – С. 8.

67. Будинок на козацькому кургані : [історія будинку Черкас. дит. лікарні № 2, вул. Кобзарська] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 3 жовт. (№ 38). – С. 10.

68. Звідси йшли на фронт черкасці... : [будинок колиш. грабаря Майбороди по вул. Благовісній] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 1 лют. (№ 4). – С. 22–23.

69. Колишній особняк лікаря : [будинок початку XX ст., лікаря М. Л. Гольдарбайтера по вул. Байди-Вишневецького] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 8 лют. (№ 5). – С. 22–23.

70. Перший черкаський ВУЗ : [будинок по вул. Остафія Дашковича, нині тут ЧНУ ім. Б. Хмельницького] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 21 берез. (№ 11). – С. 22–23.

71. Будинок родини Риндіних : [будинок по вул. Верхня Горова, 51] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 7 берез. (№ 9). – С. 22–23.

72. Особняк Школьнікова : [будинок на Замковому узвозі] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 14 берез. (№ 10). – С. 22–23.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2003. – 20 берез. (№ 6). – С. 8.

73. Училище на Лісній : [будинок по вул. Університетській] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 11 квіт. (№ 14). – С. 22–23.

74. Будинок військової повинності : [будинок на розі вул. Смілянської та Благовісної] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 25 квіт. (№ 16). – С. 23; 9 трав. (№ 17). – С. 23.

75. Будинок на Садовій : [будинок на розі вул. Небесної Сотні та Гоголя] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 27 черв. (№ 24). – С. 22–23.

76. Будинок купця Белашова : [по вул. Хрещатик. 90-ті рр. XIX ст.] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 23 трав. (№ 9). – С. 8.

77. Господарство лікаря Слюніна : [будинок на розі вул. Пушкіна та Хрещатик] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 4 лип. (№ 25). – С. 22–23.

78. Перша черкаська лікарня : [нині станція швидкої допомоги] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 8 серп. (№ 30). – С. 22–23.

79. Синагога Скловського : [будинок поблизу Свято-Троїц. церкви] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 15 серп. (№ 31). – С. 22–23.

80. Перша школа ФЗН : [будинок по вул. Чехова] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 22 серп. (№ 32). – С. 22–23.

81. Торговий дім братів Малишевих : [будинок на розі бульвару Шевченка та Остафія Дашковича] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 18 квіт. (№ 15). – С. 22–23.

Те саме // Нерухомість Черкащини. – 2003. – 24 лип. (№ 14). – С. 8.

82. Прибутковий будинок Тобаровського [по вул. Хрещатик. Початок ХХ ст.] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 1 серп. (№ 14). – С. 8.

83. Застигла музика Черкас : [приміщення Вищого жін. училища для міщан. вул. Байди-Вишневецького] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 4 квіт. (№ 6). – С. 3.

84. Будинок адміністрації мосту : [1905–1907 рр. Ріг бульвару Шевченка і вул. Гуржіївська] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 4 квіт. (№ 13). – С. 22–23.

85. Будинок з морською символікою : [Черкас. клуб юних моряків по бульвару Шевченка] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 29 серп. (№ 33). – С. 8–9.

86. Єврейська торгова школа для бідних : [будинок по вул. Верхня Горова, 29, побудований у 1910 р.] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2003. – 20 лют. (№ 4). – С. 8.

87. Особняк Чорного : [кінець ХІХ ст. Ріг вул. Пушкіна та Хрещатик] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2003. – 22 трав. (№ 10). – С. 8.

88. Будинок парафіяльної школи : [прибутк. будинки підприємця М. П. Чорного у Черкасах] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2008. – 26 верес. (№ 37). – С. 10.

89. Будинок на розі черкаських вулиць : [історія будинку на розі бульвару Шевченка та вул. Б. Хмельницького] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2007. – 21 груд. (№ 2). – С. 13.

90. Особняки Лисака і Гаркавенка : [пам'ятки архітектури будинки муз. шк. № 1 по вул. Байди-Вишневецького] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2003. – 7 серп. (№ 15). – С. 8.

91. Будинок дворянського зібрання : [початок ХХ ст., вул. Остафія Дашковича] / Василь Страшевич // Нерухомість Черкащини. – 2002. – 26 груд. (№ 23). – С. 12.

92. Реальне училище : [будинок на розі вул. Остафія Дашковича і Верхня Горова] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2002. – 5 груд. (№ 22). – С. 8.

93. Будинок спархіяльного училища : [будинок на розі вул. Остафія Дашковича і Благівісної] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2007. – 21 груд. (№ 3). – С. 14–15.

94. Милуючи фасадом людське око : [історія будинку по вул. Б. Хмельницького, 293] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2007. – 7 груд. (№ 1). – С. 7.

96. Особняк черкаського юриста : [будинок ХІХ ст. по вул. Байди-Вишневецького, який належав В. В. Кринському] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2008. – 11 січ. (№ 1). – С. 14–15.

97. Будинки з загадковим вензелем : [по вул. Хрещатик біля Дит. парку] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2008. – 18 січ. (№ 2). – С. 14–15.

98. Купецький особняк з місцевої цегли : [будинок по вул. Михайла Грушевського, 63] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2008. – 25 січ. (№ 3). – С. 14–15.

99. Будинок головного лікаря [В. І. Гольдмана по вул. Байди-Вишневецького, 5] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2008. – 15 лют. (№ 6). – С. 22–23.

100. Будинок купецького зібрання: [будинок, що стояв на місці ниніш. краєзнав. музею] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2008. – 16 трав. (№ 18). – С. 23; 23 трав. (№ 19) – С. 23.

101. Черкаський магістрат : [пам'ятка архітектури середини ХІХ ст. по вул. Остафія Дашковича. Знесений у 70-х рр. ХХ ст.] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2003. – 30 січ. (№ 2). – С. 8.

102. Жіноча гімназія Самойловської : [вул. Хрещатик] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2002. – 21 лют. (№ 4). – С. 8.

103. Застигла музика Черкас : [історія будинку колиш. краєзнав. музею по вул. Гоголя] / Василь Страшевич // *Нерухомість Черкащини*. – 2001. – 29 листоп. (№ 20). – С. 8.

Черкаси в роки Другої світової війни

104. Йшла війна народна : Черкаси в роки ВВВ 1941–1945 рр. / Василь Страшевич. – Черкаси : Вертикаль, 2013. – 189 с. : іл. – Бібліогр.: с. 174–188.

Історико-документальні нариси, у яких розповідається про початок війни, жакливу картину життя черкасців в місті в роки окупації, про їх героїчну боротьбу в партизанських загонах та підпіллі, на фронтах війни, відродження Черкас після визволення від німецько-фашистської окупації.

105. Йшла війна народна : Черкаси в роки ВВВ 1941–1945 рр. / Василь Страшевич. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2013. – 179 с. : іл. – Бібліогр.: с. 133–139.

106. Тримались до останнього... [оборона Черкас. плацдарму на дніпров. острові Королевець в 1941 р.] / Василь Страшевич // Краєзнавство Черкащини. – Черкаси, 1996. – Вип. 5. – С. 28–36.

107. Тримались до останнього : нарис з серії «Старі Черкаси» / Василь Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2001. – 17 с.

108. Під вимпелами флотилії / В. Б. Страшевич. – Черкаси, 2003. – 81 с.

Історія Дніпровської військової флотилії (1919–1945 рр.)

109. Під вимпелами флотилії : [історія Дніпров. військ. флотилії і Черкащина] / В. Страшевич // Краєзнавець Черкащини. – Черкаси. 1992. – Вип. 3. – С. 47–53.

110. Прорив у вічність : [Дніпров. військ. флотилія в обороні Черкащини у 1941 р.] / В. Страшевич // Черкас. край. – 1994. – 29 груд. (№ 149). – С. 6.

111. Забутий загін флотилії три тижні вів бій : [про Черкас. загін кораблів Пінської військ. флотилії в 1941 р.] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2006. – 4 жовт. (№ 73). – С. 7.

112. Ой, Дніпро, Дніпро... : [Дніпров. пароплавство у р-ні Черкас на початку війни] / В. Страшевич // Місто. – 1997. – 9 жовт. (№ 41). – С. 9.

113. «Королевецька трагедія» : [бої на острові Королевець на-проти Черкас при обороні міста у серпні-вересні 1941 р.] / В. Страшевич // Нова Доба. – 2000. – 4 лип. (№ 51). – (Дод.: Іст. сторінки, с. 3).

114. «Острів смерті» Королевець [Текст] : [Оборона м. Черкас у серп.-верес. 1941 р.] / Василь Страшевич, Микола Щербина // Прес-Центр. – 2011. – 7 верес. (№ 36). – С. 26.

115. Острів смерті : [героїч. оборона черкас. острова Королевець у 1941 р.] / В. Страшевич // Черкаси. – 1993. – 7 трав. (№ 33) – С. 3.

116. Черкаське підпілля наближало перемогу [Текст] : [партизан. загони 1941–1943 рр. на Черкащині] / Василь Страшевич // Земля Черкаська. – 2010. – 4 листоп. (№ 45). – С. 5.

Те саме // Черкас. край. – 2002. – 2 жовт. (№ 76). – С. 5.

117. Черкаське підпілля : [1941–1943 рр.] / В. Страшевич // Антенна. – 2000. – 9 трав. (спец. вип.). – С. 12–13.

118. 12 фактів про життя в Черкасах під час війни : як місто пережило 845 днів нім. окупації? / Василь Страшевич // 7 днів Черкаси. – 2017. – 10 трав. (№ 19). – С. 7.

119. «Йордан» в окупованому місті : [спогади про свято Богоявлення 19 січ. 1943 р. у м. Черкаси] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2020. – 15 січ. (№ 3). – С. 4.

120. Мій брат, Річард Левине серце... : [спогади про 1943–1944 рр. у м. Черкаси] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2020. – 27 трав. (№ 22). – С. 6.

121. Їх подвиг належить людям : [визволення Черкас від німецько-фашист. загарбників] / В. Страшевич // Контекст. – 1998. – 4 груд. (№ 31). – С. 6.

122. Вуличні бої в Черкасах : [1943 р.] / В. Страшевич // Контекст. – 1998. – 7 серп. (№ 14). – С. 5.

123. Німецькі цвинтарі в Черкасах : [іст.-краєзнав.] нарис / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2016. – 14 с. – (Серія «Старі Черкаси»). – Бібліогр.: с. 14.

124. Учасник Параду Перемоги : [спогади про М. М. Калініна, Героя Рад. Союзу, колиш. жителя м. Черкаси] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2020. – 24 черв. (№ 26). – С. 6.

125. В бою – напівглісери лейтенанта Калініна : [Герой Рад. Союзу М. Калінін, колиш. житель м. Черкаси] / В. Страшевич // Місто. – 1998. – 7 трав. (№ 19). – С. 4.

126. Десантник Малишев : [про В. Малишева, який загинув при визволенні Черкас у 1943 р.] / В. Страшевич // Місто. – 2003. – 4 груд. (№ 49). – С. 11.

127. «Пагорб Слави» відкрили 40 років тому : [історія меморіалу у м. Черкаси] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2017. – 5 трав. (№ 18). – С. 5.

Видатні краян

128. Олександрю Березовському Черкаси нагадують Причорномор'я : [О. О. Березовський, автор книг про визволителів Черкащини] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2009. – 2 верес. (№ 69). – С. 16.

129. Морський міністр УНР був родом із Драбівщини : [про Білинського М. І., військ. та держ. діяча УНР, уродженця с. Драбове-Барятинське Драбів. р-ну] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2017. – 7 черв. (№ 23). – С. 8.

130. Черкаська спадщина Городецького [Текст] // Страшевич В. Б. Застигла в камені музика старовинного міста. – Черкаси, 2010. – С. 69–80.

131. Черкаська спадщина Владислава Городецького [Текст] : [про будинки архітектора В. Городецького в м. Черкаси, м. Умань, с. Мошни] / Василь Страшевич // Місто. – 2008. – 6 лют. (№ 6). – С. 18.

Те саме // Черкас. край. – 2003. – 15 жовт. (№ 80). – С. 4.

132. Городецький і Черкаси : [архітектор В. Городецький (1863–1930) і Черкаси] / Василь Страшевич // Місто. – 1999. – 7 жовт. (№ 41). – С. 11.

133. Його вважали водночас диваком і генієм : [про В. Городецького і Черкащину] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2013. – 29 трав. (№ 43). – С. 10.

134. Перший автобус у Черкасах був створений за кресленнями Івана Гроссе : [Черкас. машинобуд. з-д] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2000. – 15 листоп. (№ 88). – С. 6.

135. Цариця української сцени дарували свій талант черкасям : [М. Заньковецька] / В. Б. Страшевич // Краєзнавство Черкащини : зб. – Черкаси, 2011. – № 9. – С. 189–193.

136. Цариця української сцени дарувала свій талант черкасям : [виступи М. К. Заньковецької в м. Черкаси] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2004. – 27 серп. (№ 65). – С. 11.

137. Тінь отамана Зеленого витає у придніпровських лісах...: [Д. І. Терпило] / В. Страшевич // Місто. – 1999. – 1 квіт. (№ 14). – С. 11.

138. Хроніка черкаського неба : [іст.-краєзнав.] нарис / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2017. – 39 с. іл. – (Старі Черкаси). – Бібліогр.: с. 38–39.

Розвиток вітчизняного повітроплавання. Черкаські винахідники літаків брати Касяненки.

139. Хроніка черкаського неба : [винахідники перших літальних апаратів брати Касяненки, м. Черкаси] / В. Страшевич // Місто. – 1999. – 5 серп. (№ 32). – С. 9.

Те саме // Прес-Центр. – 2005. – 30 листоп. (№ 16) – С. 22.

140. Їх кликало небо [Касяненки, брати-авіатори, м. Черкаси, початок ХХ ст.] / В. Б. Страшевич // Краєзнавство Черкащини. – Черкаси, 2002. – Вип. 6. – С. 56–60.

141. Черкаські брати Касяненки [Текст] : [про конструкторів-повітроплавців Касяненків, уродженців м. Черкаси] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2010. – 17 верес. (№ 74). – С. 6.

142. Євгену Касяненку навішували ярлики націоналізму при перекладі лєнінських праць... на українську мову : [доля повітроплавців братів Касяненків, жителів м. Черкас. Початок ХХ ст.] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2001. – 28 берез. (№ 24). – С. 6.

143. З любов'ю до рідного слова і рідного краю : [Ф. А. Непийводи, філологиня, краєзнавиця] / В. Б. Страшевич // Краєзнавство Черкащини. – Черкаси, 2005. – Вип. 8. – С. 181–184.

144. У Фані Непийводи навчилися любові до слова тисячі її студентів [Текст] : [про доц. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького Ф. А. Непийводу] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2009. – 10 лип. (№ 54). – С. 6.

145. Ігор Сікорський підняв свій літак над Митницею : [авіатор І. Сікорський у Черкасах. 1911 р.] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2000. – 30 серп. (№ 66). – С. 8.

146. Господарка блакитних трас : [льотчиця, Герой Соціаліст. Праці Л. М. Уланова, уродженка м. Золотоноша] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2000. – 19 квіт. (№ 31). – С. 3.

147. Іван Фундуклій починав державну службу у ...10 років : [про І. І. Фундуклія (1804–1880), київ. губернатора, мецената, власника земель на Черкащині] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2005. – 9 лют. (№ 11). – С. 5.

148. На далевських «четвергах» : [Т. Г. Шевченко і В. І. Даль] / В. Страшевич // Холодний Яр. – 1998. – № 8. – С. 78–80.

З історії спорту Черкащини

**Спорт пройшов крізь
моє серце й моє життя
В. Страшевич**

149. Черкащина спортивна : енциклопед. довід. / [упоряд. В. Б. Страшевич]. – Черкаси : Вертикаль, 2019. – 319 с. : іл.

Книга складається з історико-документального нарису, в якому висвітлюються найбільш важливі події спортивного життя Черкащини. Основу ж видання складають енциклопедичні довідки про спортсменів, тренерів та організаторів фізкультурно-спортивної

роботи різного часу. Суттєво підсилює довідкове видання інформація про чемпіонати, розиграші кубків та турніри з різних видів спорту, рекорди і спортивні здобутки черкащан.

150. Піввіковий ювілей для здоров'я [сторінки історії фізкульт. руху на Черкащині] / В. Страшевич // Черкас. правда. – 1989. – 12 серп. (№ 185). – С. 4.

*151. М'яч куплений вскладчину : [спорт на Черкащині на початку ХХ ст.] / В. Страшевич // Спортарена. – 1991. – Квіт. (№ 7).

152. Ратні подвиги воїнів-спортсменів [Черкащини] / В. Б. Страшевич // Увінчані славою. – Черкаси, 2010. – С. 231-241.

153. У кожного із них свій Бухенвальд : нариси / Василь Страшевич. – Черкаси : Вертикаль, 2015. – 122 с. : іл.

Василь Страшевич присвятив цю книгу в'язням фашистських трудових та концтаборів. Крім незламної сили духу, неймовірні випробування допомогла їм витримати ще й сила фізична та витривалість, набуті під час систематичних занять фізкультурою і спортом в довоєнний час.

154. Их подвиг принадлежит народу / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 1986. – 33 с.

Героїзм черкаських фізкультурників в роки Другої світової війни.

155. Фізична культура і спорт Черкаської області (1954–2014 рр.) / В. Б. Страшевич // Черкащина в контексті історії України : матеріали Сьомої наук.-краєзн. конф... – Черкаси, 2014. – Ч. 2. – С. 219–230.

156. Перший стадіон в Черкасах : [іст.-краєзнав. нарис] / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2016. – 40 с. : іл. – (Серія «Старі Черкаси»). – Бібліогр.: с. 39–40.

157. Спорт крокує селами : [історія спорт. досягнень Черкас. р-ну (1930–1986 рр.)] / В. Страшевич // Від острова Русів – Черкаський район. – Черкаси, 2004. – С. 51–58.

158. Спортивна Чапаєвка : іст.-краєзнав. нарис / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2020. – 112 с. : іл.

Історія і сьогодення колективу фізичної культури с. Чапаєвка (тепер Благодатне) Золотоніського району.

159. Гельмязів – найспортивніше село на Черкащині / В. Страшевич // Черкас. край. – 2003. – 4 черв. (№ 43). – С. 8.

160. Колектив виходить на старт : [з історії розвитку спорту в Черкас. політех. технікумі] / В. Б. Страшевич. – Черкаси : Сіяч, 1997. – 36 с.

161. З емблемою «Спартака» : іст.-краєзнав. нарис до 70-ліття утворення товариства. / В. Б. Страшевич. – Черкаси : Брама-Україна, 2005. – 151 с.

162. Страшевич В. Б. Під спортивними стягами «Динамо» : з історії фізкультурно-спорт. т-ва «Динамо» на Черкащині. – Черкаси : Вертикаль, 2004. – 112 с.

163. «Колос» напивається силою : з історії сільського фізкультурно-спорт. т-ва на Черкащині / В. Страшевич. – Черкаси : Вертикаль, 2006. – 160 с.

164. Футбол ніколи не закінчується : іст.-краєзнав. нарис. / Василь Страшевич. – Черкаси : Брама-Україна, 2006. – 264 с. : іл. – Бібліогр.: с. 254–261.

Книга, в якій автор з позицій сьогодення оглядає сторічний шлях, пройдений черкаським футболом – невечерньої частки життя і долі не одного покоління черкащан.

165. З історії футболу на Черкащині / В. Б. Страшевич // Краєзнавство Черкащини. – Черкаси, 2005. – Вип. 8. – С. 168–180.

*166. Історія футболу Черкащини / В. Страшевич // Спортарена. – 1997. – Квіт. (№ 4).

167. Найпопулярніша гра. Цього року футбол Черкаського краю відзначає своє 100-річчя. / В. Страшевич // Нова Доба. – 2005. – 20 верес. (№ 74). – С. 15.

168. Футбол черкаського краю : сто років прихильності й любові : [1905–2005 рр.] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2005. – 6 квіт. (№ 26). – С. 6.

169. Шляхами смілянського футболу : іст.-краєзнав. нарис / Василь Страшевич ; [редкол. : О. В. Говденко та ін.]. – Сміла : Блискавиця, 2008. – 199 с. : іл.

170. У Смілі грали у футбол ще століття тому [Текст] : [про 100-літню історію смілян. футболу] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2008. – 24 верес. (№ 74). – С. 7.

171. Футбольну Черкащину знають і в Цюріху [Текст] : [про діяльн. Черкас. обл. федер. футболу та розв. мас. футболу] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2008. – 18 квіт. (№ 31). – С. 16.

172. Їх манив п'ятий океан : нарис з серії «Старі Черкаси» / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2001. – 14 с.

Перший аероклуб у Черкасах.

173. Коли ювіляр не в пошані : [історія баскетболу на Черкащині] / В. Страшевич // Черкаси. – 1992. – 22 січ. (№ 6). – С. 8.

174. Допомоги просить баскетбол : [історія і сьогодення баскетболу у Черкас. обл.] / В. Страшевич // Черкас. край. – 1992. – 23 груд. (№ 207). – С. 4.

175. «Черкаські мавпи» дострибнули до суперліги : [черкас. баскетбол. клуб] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2005. – 6 лип. (№ 48). – С. 6.

176. «Черкаські мавпи» пробилися у чвертьфінал Єврокубка : [про перемогу баскетбол. клубу Черкас] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2006. – 13 груд. (№ 93). – С. 1.

177. В першій лізі – черкаські : [волейбол на Черкащині : історія і сьогодення] / В. Страшевич // Черкас. край. – 1992. – 6 серп. (№ 129). – С. 4.

*178. Час повернути втрачене : [історія гандболу на Черкащині] / В. Страшевич // Спортарена. – 1991. – Груд. (№ 24).

179. Лицарі п'яти якостей : іст.-краєзнав. нарис / Василь Страшевич. – Черкаси : Вид. Олександр Третяков, 2017. – 408 с. : іл.

65-річний шлях утворення і розвитку морського спортивного багатоборства на Черкащині.

180. Черкаські серед найсильніших : [команда триатлоністів з Черкас серед найсильніших в Україні] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 1995. – 19 жовт. (№ 119). – С. 4.

181. Де гарантії оптимізму? : [розвиток легкої атлетики в Черкас. обл.] / Василь Страшевич // Черкас. правда. – 1988. – 19 січ. (№ 15). – С. 4.

182. Молодість, сила, краса : спартакіада сільських спортсменів Черкащини / В. Страшевич, К. Дмитренко // Черкас. правда. – 1980. – 16 жовт. (№ 238). – С. 4.

183. Чемпіонат у Черкасах назвав кращих атлетів світу : [чемпіонат світу з пауерліфтингу] / В. Страшевич // Черкас. край. – 1998. – 18 листоп. (№ 92). – С. 7.

184. З компасом і картою [спорт. орієнтування на Черкащині] / В. Страшевич // Черкас. край. – 1993. – 8 квіт. (№ 53). – С. 4.

185. Перші старті черкаської Каїси : іст.-краєзнав. нарис / В. Б. Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2017. – 46, [2] с. : іл. – (Старі Черкаси). – Бібліогр.: с. 47–48.

Розвиток шахового мистецтва на Черкащині. Кінець XIX ст.–1954 р.

186. Помста міфічної покровительки : [про стан розвитку шахів у Шевченків. окрузі у 20-х рр., про С. Петрушина, шахіста, уродженця м. Черкаси] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2017. – 5 лип. (№ 27). – С. 8.

Видатні спортсмени

187. Черкащани – учасники Олімпійських ігор (1950–1990 рр.) / В. Б. Страшевич // Черкащина в контексті історії України. – Черкаси, 2004. – С. 287–294.

188. Черкащина олімпійська : [черкащани в історії Олімпійських ігор] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2004. – 11 серп. (№ 61). – С. 6.

189. На хвилях безглузких доносів : [репресії серед спортсменів Черкащини] / Василь Страшевич // Реабілітовані історією. Черкаська область. – Черкаси, 2019. – Кн. 11. – С. 13–21.

190. На хвилі безглузких звинувачень : [про репресов. спортсменів м Черкаси у 1937–1938 рр.] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2018. – 24 жовт. (№ 43). – С. 7.

191. Чемпіони Європи приймають поздоровлення : [А. Скачков та О. Дрига, черкас. легкоатлети з параолімп. спорту – чемпіони Європи] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2003. – 16 лип. (№ 55). – С. 1.

192. Дві Надії : [члени збірної команди СРСР, легкоатлетки з Черкас Н. Забожко та Н. Коваленко] / В. Страшевич. – Спорт. газета. – 1975. – 16 жовт. (№ 123) – С. 2.

193. Є ще порох! : [черкасець В. Бабенко – чемпіон України з силов. триборства пауерліфтингу] / Страшевич В. // Черкас. край. – 1994. – 14 трав. (№ 53). – С. 8.

194. Фортуна Всеволода Бабенка : [чемпіону Європи з пауерліфтингу В. П. Бабенку – 60 років] // Черкас. край. – 1997. – 26 листоп. (№ 93). – С. 7.

195. Дискобола Костянтина Васюрина пам'ятають не тільки в Черкасах : [спортсмен 30-х років, уродженець м. Черкас] / Страшевич В. // Черкаси. – 1994. – 12 берез. (№ 11). – С. 8.

196. Майстер вищого пілотажу : [Б. Н. Власенко, один з організаторів Черкас. аероклубу. 40-і рр.] / В. Страшевич // Черкаси. – 1994. – 22 січ. (№ 2). – С. 8.

Те саме // Черкас. край. – 2020. – 2 груд. (№ 49). – С. 7.

Те саме // Черкас. край. – 1990. – 26 жовт. (№ 246). – С. 4.

197. Хлопець з Болотної : [Б. Н. Власенко – авіатор з Черкас. 40-і рр.] / В. Страшевич // Місто. – 1996. – 19 січ. (№ 3). – С. 10.

198. Підкорювач висоти : [черкасець Б. Гринаковський – рекордсмен України з легкої атлетики в 20-х рр.] / В. Страшевич // Черкаси. – 1992. – 11 листоп. (№ 90). – С. 4.

199. З м'ячем по життю : нарис / Василь Страшевич // Черкаси : Вертикаль, 2012. – 56 с. : іл.

Про В. П. Гудкова, педагога, тренера, спортсмена, жителя м. Черкаси.

200. Легенді черкаського баскетболу – 80! : [про тренера і спортсмена В. Гудкова, жителя м. Черкаси] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2012. – 21 груд. (№ 99). – С. 7.

*201. Силачі Черкащини [зокрема В. М. Дзюба, уродженець с. Тарнава Монастирищен. р-ну] / В. Страшевич // Спортарена, – 1991. – Берез. (№ 5).

202. Сімдесятий вітер у веслах Валерія Дрибаса [Текст] : [засл. майстер спорту з Черкас. В. М. Дрибас] / В. Страшевич // Земля Черкаська. – 2010. – 6 серп. (№ 32). – С. 4 : фотогр.

203. Володимир Іваненко – знову чемпіон і рекордсмен світу! : [про В. Іваненка, черкас. спортсмена, чемпіона світу з пауерліфтингу] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2005. – 19 жовт. (№ 77). – С. 8.

204. На вістрі життя [Текст] : нарис / Василь Страшевич. – Черкаси : [б. в.], 2011. – 27 с. : іл.

Л. Р. Каган, спортсмен, солдат, учитель, житель м. Черкаси.

205. В боях і спорті : іст.-краєзнав. нарис / В. Б. Страшевич. – Черкаси: [б. в.], 2019. – 20 с. : іл. – (Щоб пам'ятали...). – Бібліогр. : с. 20.

Розвідник-артилерист, спортсмен О. С. Котеленець.

206. Така звичайна біографія : [про К. М. Крилова, одного з організаторів спорту в м. Черкаси (50-60 рр.)] / В. Страшевич // Черкас. правда. – 1990. – 12 груд. (№ 283). – С. 4.

207. Стати тренером Борису Лябчуку допоміг Микита Хрущов : [засл. тренер України Б. Лябчук, м. Черкаси] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2003. – 20 серп. (№ 64). – С. 7.

*208. «Окрасою програми була боротьба...» : [з історії спорту. Про видатного борця Т. М. Медведєва, уродженця м. Сміла] / В. Страшевич // Спортарена. – 1991. – Лют. (№ 2).

209. Перший майстер з футболу святкує ювілей : [Л. С. Ніколюк, майстер спорту з футболу, житель м. Черкаси] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2019. – 3 лип. (№ 29). – С. 20.

210. У дружбі з футболем : іст.-краєзнав. нарис / Василь Страшевич. – Черкаси : Вертикаль, 2018. – 126 с., [2] с. : іл.

Про майстра спорту СРСР, заслуженого тренера УРСР В'ячеслава Володимировича Першина, який у 80-х, 90-х роках був тренером черкаської команди «Дніпро».

211. Вона була першою : [ветеран спорту П. Ф. Пилипенко, жителька с. Чапаєвка, Золотоніс. р-ну] / В. Страшевич // Село і Люди. – 1993. – Листоп. (№ 47). – С. 6.

Те саме // Черкас. правда. – 1989. – 17 листоп. (№ 264). – С. 4.

212. «Завжди перемагати», – таким був девіз Івана Піддубного / В. Страшевич // Черкас. край. – 2001. – 5 жовт. (№ 76). – С. 9.

213. Ніким ніколи не переможений : [І. М. Піддубний] / В. Страшевич // Село і Люди. – 1999. – 3 груд. (№ 49). – С. 5.

214. Вихователь Олімпійських чемпіонів : [С. І. Полонський, м. Черкаси] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2020. – 16 верес. (№ 38). – С. 7.

215. Перший український олімпієць – родом із Золотоноші : [М. С. фон Ріттер] / В. Б. Страшевич // Краєзнавство Черкащини. – Черкаси, 2005. – Вип. 8. – С. 118–121.

216. Перший український олімпієць – родом із Золотоноші [Текст] : [про учас. Першої олімпіади 1896 р. М. фон Ріттера, уродженця м. Золотоноші] / Василь Страшевич // Місто. – 2010. – 18 серп. (№ 34). – С. 4.

217. Першим вітчизняним олімпійцем був наш земляк із Золотоноші! : [М. С. фон Ріттер, учасн. перш. Олімпіади 1896 р., уродженець м. Золотоноша] / В. Страшевич // Черкас. край. – 2004. – 16 січ. (№ 4) – С. 9.

218. Приклад наставника підтримують учні: [про А. Р. Самоху, черкас. тренера з греко-рим. боротьби, майстра спорту] // Черкас. край. – 2005. – 16 листоп. (№ 85) – С. 7.

219. Грані таланту: [засл. тренер УРСР А. Б. Свідерський, житель м. Черкаси] / В. Страшевич // Черкас. правда. – 1990. – 21 жовт. (№ 242) – С. 5.

220. 3 кремлівських курсантів : [ветеран війни і спорту Т. І. Старовойтов, житель м. Черкаси] / Василь Страшевич // Спорт. газета. – 1984. – 23 лют. (№ 24). – С. 2.

221. Тетяна Стяжкіна – перша в Європі : [черкас. майстер спорту. Велоспорт] / В. Страшевич // Черкас. край. – 1999. – 8 верес. (№ 69) – С. 8.

*222. Переможці : Перший майстер спорту Черкащини [П. І. Терлецький] / В. Страшевич // Спортарена. – 1991. – Лют. (№ 3).

223. Олександр Феденко – чемпіон світу : [трековик з Черкас] / В. Страшевич // Черкас. край. – 1998. – 11 верес. (№ 73) – С. 1.

224. Чиста вода Андрія Хіміча : [олімп. чемпіону з веслування, жителю сел. Чорнобай 60 років] // Черкас. край. – 1997. – 12 груд. (№ 98) – С. 5.

225. Чиста вода Андрія Хіміча : [про А. Хіміча, тренера Чорнобаїв. ДОСШ] / Василь Страшевич // Прес-Центр. – 2012. – 29 серп. (№ 35). – С. 22.

226. Трьома країнами нагороджений : [про Ф. А. Якутовича, уродженця м. Черкаси, спортсмена та військ. діяча] / Василь Страшевич // Прес-Центр. – 2013. – 3 лип. (№ 27). – С. 14.

227. Страшевич, В. Черкаський спортсмен – ветеран Війська Польського [Текст] : [про спортсмена Ф. Якутовича, уродженця м. Черкас] / Василь Страшевич // Прес-Центр. – 2011. – 8 черв. (№ 23). – С. 26.

Поезії В. Б. Страшевича

Я іду осіннім містом
Понад берегом Дніпра.
І мені під ноги листя
Рвучкий вітер нагорта...
Під його козацьким свистом
Славна пам'ять ожива.
Задивляється у просинь
Легендарний Чорний яр.
Вже над ним багряна осінь
Розпалила свій пожар.
В серпанковому повір'ї
Мріє Замковий узвіз,
Чути – митницьким подвір'ям
Деся рипить чумацький віз...

228. Цвітуть каштани: вірші. / В. Страшевич – Черкаси: Б. в., 2006. – 19 с.

229. Шла весна по размытым дорогам: лирич. стихи.
/ В. Страшевич – Черкасы: Б. и., 2006. – 46 с.

230. Юностью согрета пора : [поззія] / В. Б. Страшевич – Черкасы, 1999. – 43 с.

231. Осінній етюд : [вірш про Черкаси] / В. Страшевич // Місто. – 1997. – 11 верес. (№ 37). – С. 1.

Про В. Б. Страшевича

232. Голиш, Г. М. На бистрині життя : [В. Б. Страшевич] // Голиш Г. М. Пером публіциста : вибр. нариси, ст., інтерв'ю. – Черкаси, 2019. – С. 79–81.

233. Голиш, Г. Пам'яті відомого краєзнавця і фізкультурника / Григорій Голиш // Вечірні Черкаси. – 2020. – 23 груд. (№ 52). – С. 9.

234. Голиш, Г. На бистрині життя / Григорій Голиш // Нова Доба. – 2017. – 2 лют. (№ 5). – С. 9.

235. Суховершко, Г. Нащадок дніпровських лоцманів // Суховершко Г. Спадщина – 2. – Черкаси, 2007. – С. 105–109.

236. Суховершко, Г. Вірність Митниці / Григорій Суховершко // Земля Черкаська. – 2007. – 2 лют. (№ 6). – С. 4.

237. Безуглий, В. «Я виріс на тій Митниці, яка вже давно під водою, а батьки були знатними «лозовщиками» / Володимир Безуглий // Нова Доба. – 2010. – 3 серп. (№ 62). – С. 10.

238. Борщ, М. Страшевич Василь Борисович / Микола Борщ // Краєзнавці Черкащини : біобібліогр. довід. – Черкаси, 2016. – С. 174–175.

239. Лазуренко, В. М. Страшевич Василь Борисович // Лазуренко В. М. Михайлом освячені : лауреати Черкас. обл. краєзнав. премії ім. М. Максимовича. – Черкаси, 2009. – С. 24–25.

240. Відзначили відомого краєзнавця : [В. Б. Страшевич нагороджений почес. званням «За заслуги перед містом Черкаси» (I ст.)] // 7 днів Черкаси. – 2017. – 15 листоп. (№ 46). – С. 17.

241. Шквар, Г. Василь Страшевич – закоханий у життя і людей / Ганна Шквар // Черкас. край. – 2017. – 1 лют. (№ 5). – С. 7.

242. Василь Страшевич : «Черкаський край» – це моє життя : розмова з краєзнавцем В. Страшевичем / записала Ганна Шквар // Черкас. край. – 2014. – 12 листоп. (№ 91). – С. 19.

243. «Пишу до рідної газети вже понад шістдесят років» : [про свою журналіст. діяльність] / Василь Страшевич // Черкас. край. – 2018. – 7 листоп. (№ 45). – С. 11.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Бабенко В. П. (193) (194)
Байда-Вишневецький,
(вулиця) (54), (58), (59),
(66), (83), (90)
Безуглий В. 237
Беларов (будинок Бела-
рова) (76)
Березовський О. (128)
Білінський М. І. (129)
Борщ М. 238
Васюрин К. (195)
Верлінський Н., (будинок
Верлінського) (92)
Власенко Б. Н. (196),
(197)
Гагарін Ю., (вулиця) (61)
Гаркавенко М. Ф., (буди-
нок Гаркавенка) (90)
Гоголь М., (вулиця) (42),
(75), (103)
Голиш Г. М. 232, 233, 234
Гольдарбайтер М. Л.,
(будинок Гольдарбай-
тера) (69)
Гольдман В. І., (будинок
Гольдмана) (69)
Городецький В. (130),
(131), (132), (133)
Гринаковський Ю. (198)
Гроссе І. (134)
Грушевський М. (Михай-
ла Грушевського вулиця)
(98)
Гудков В. П. (199), (200)
Гуржій І. (Гуржіївська ву-
лиця) (84)
Даль В. І. (148)
Дашкович О. (Остафія
Дашковича вулиця) (40),
(50), (53), (70), (81), (91),
(92), (93), (101)
Дзюба В. М. (201)
Дмитренко К. 182
Дрибас В. (202)
Дрига О. (191)
Житомирський А. Л., (бу-
динок Житомирського)
(66)
Забожко Н. (192)
Заньковецька М. (135),
(136)
Зелений (Д. І. Терпило)
(137)
Зільберман А. Г., (буди-
нок Зільбермана) (63)
Іваненко В. (203)
Каган Л. Р. (204)
Калінін М. М. (124) (125)
Касяненки (брати) (138),
(139), (140), (141)

- Касяненко Є. (142)
Коваленко Н. (192)
Котемнець О. С. (205)
Кривенко С. І. 33
Крилов К. М. (206)
Кринський В. В., (будинок Кринського) (96)
Куперштейн Я–Г. Д. Л., (будинок Куперштейна) (61)
Лазуренко, В. М. 239
Лисак Ф. І., (будинок Лисака) (90)
Лябчук Б. (207)
Майборода А., (будинок Майбороди) (62), (68)
Малишев М., (будинок Малишева) (81)
Малишев М. (126)
Малишев С., (будинок Малишева) (81)
Медведєв Т. М. (208)
Непийвода Ф. А. (143), (144)
Ніколюк Л. С. (209)
Першин В. В. (210)
Петрушин С. 186
Ріттер М. С. (215), (216), (217)
Самоха А. Р. (218)
Свідерський А. Б. (219)
Скачков А. (191)
Старовойтов Т. І. (220)
Стяжкіна Т. (221)
Терлецький П. І. (222)
Тиверовський В., (будинок Тиверовського) (63)
Тиверовський М., (будинок Тиверовського) (63)
Тобаровський, (будинок Тобаровського) (82)
Малишеви (брати), (будинок братів Малишевих) (81)
Патон Є. (19)
Петрушин А. К. (24)
Пилипенко П. Ф. (211)
Піддубний І. М. (212), (213)
Полонський С. І. (214)
Пушкін О., (вулиця) (77), (87)
Риндіни (родина), (будинок родини Риндіних) (71)
Самойловська А. В., (гімназія) (102)
Сікорський І. (145)
Скловський А. А., (будинок Скловського) (79)
Слюнін П. Г., (будинок Слюніна) (77)
Соса П. П. 33, 38, 39, 40, 41, 42, 44
Суховершко Г. 235, 236
Удод І. І., (куток м. Черкаси) (14)
Уланова Л. М. (146)

Феденко О. (223)
Фундуклій, І. (147)
Хіміч А. (224), (225)
Хмельницький Б. (Богдана Хмельницького вулиця) (89), (94)
Цибульські (брати) (будинок братів Цибульських) (56)
Чехов А., (вулиця) (80)
Чорний М. П., (будинок Чорного) (87), (88)
Швайгут К. К., (будинок Швайгута) (58), (59)

Шевченко Т. Г. (148)
Шевченко Т. Г. (Шевченка бульвар) (36), (56), (62), (81), (84), (85), (89), (95)
Шквар Г. 241, 242
Школьнікова Е. М., (будинок Школнікова) (72)
Щербина А. М., (будинок Щербини) (52)
Щербина М. 114
Якутович Ф. А. (226), (227)

Зміст

Від укладачів.....	3
Біографія В. Б. Страшевича.....	4
Мельниченко В.....	5
З історії м. Черкаси.....	7
Архітектура міста. Вулиці та майдани.....	10
Будинки Черкас – пам'ятки архітектури та історії.....	12
Черкаси в роки Другої світової війни.....	18
Видатні краяни.....	20
З історії спорту Черкащини.....	22
Видатні спортсмени.....	26
Поезії В. Б. Страшевича.....	31
Про В. Б. Страшевича.....	32
Іменний покажчик.....	33

Бібліографічне видання

НЕВТОМНИЙ ДОСЛІДНИК РІДНОГО КРАЮ

До 85-річчя від дня народження
В. Б. Страшевича

Біобібліографічний покажчик

Укладачі: **Демченко** Людмила Тимофіївна
Крамар Оксана Миколаївна

Науковий редактор та автор вступної статті
кандидат історичних наук **В. М. Мельниченко**

Відповідальна за випуск **Л. П. Капкаєва**

Редакторка **В. К. Величко**
Комп'ютерне опрацювання **В. В. Калюжко**

Формат 60x84/16

Видавець і виготовлювач
Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»,
18001, м. Черкаси, вул. Байди-Вишневецького, 8

Підписано до друку 22.12.2021. Тир. 35. Ксерокс ОУНБ імені Тараса Шевченка